

MANAŽMENT SEDIMENTOV DUNAJA – OBNOVA VYROVNANEJ BILANCIE SEDIMENTOV NA RIEKE DUNAJ

Sedimenty sú prirodzenou súčasťou akvatických systémov. Významné úpravy rieky Dunaj viedli k významným zmenám v režime transportu (pohybu) sedimentov. Tento nerovnovážny stav prispieva k povodňovému riziku, zhoršuje podmienky pre plavbu a produkciu vodnej energie a vedie k strate biodiverzity v povodí Dunaja. Počas najbližšieho 2,5 roka sa bude 14 projektových partnerov z vedeckých inštitúcií a mnohých odvetvových organizácií z 9 krajín pozdĺž rieky Dunaj zaoberať touto problematikou v rámci projektu DanubeSediment, ktorý je spolufinancovaný Európskou úniou.

Dopĺňanie poznatkov: V prvom kroku bude projektový tím zbierať údaje o transporte sedimentov na rieke Dunaj a jej hlavných prítokoch. Tie budú podkladom pre výpočet bilancie sedimentov na Dunaji, ktorá poukáže na deficity, zdroje a redistribúciu sedimentov na Dunaji od Čierneho lesa po Čierne more. Aby sa dosiahol trvale udržateľný manažment sedimentov, posúdením rizika budú identifikované kľúčové faktory vedúce k narušeniu kontinuity pohybu sedimentov.

Posilnenie riadenia: Hlavným výstupom projektu bude Metodický dokument na manažment sedimentov rieky Dunaj. Bude obsahovať odporúčania pre zníženie vplyvu narušenej bilancie sedimentov napr. na ekologický stav rieky a riziko povodní pozdĺž toku. Prispením do Plánu manažmentu povodia Dunaja a Plánu manažmentu povodňových rizík Dunaja projekt priamo prispeje k medzinárodnému manažmentu vôd a k prevencii povodňového rizika. Ďalšie informácie k týmto plánom možno nájsť v sekcii 5 nižšie.

Medzinárodné školenia umožnia transfer poznatkov ku kľúčovým cieľovým skupinám v povodí Dunaja, zaoberajúcim sa vodnou energetikou, plavbou, manažmentom povodňových rizík, manažmentom povodí a ekológiou. Okrem toho bude vytvorený Manuál pre dotknuté strany (stakeholderov), ktorý poskytne informácie a konkrétne príklady na implementáciu opatrení overených praxou.

Aktuálne informácie o projekte, novinky, udalosti a fotodokumentáciu možno nájsť na stránke www.interreg-danube.eu/danubesediment.

AKTUÁLNY STAV RIEŠENIA PROJEKTU

Na začiatku marca 2017 sa na Technickej a ekonomickej univerzite v Budapešti (BME) uskutočnilo medzinárodné úvodné stretnutie projektu (viď sekcia 4). Projektoví partneri sa zaoberali manažmentom projektu, komunikačnými aktivitami a prvými krokmi v riešení odborných pracovných balíkov, najmä v zbere údajov o sedimentoch.

Projekt bol oficiálne zahájený počas konferencie “Cezhraničná spolupráca pre udržateľný manažment povodia” 11. apríla 2017 na BME v Budapešti (viď sekcia 3).

Prvým krokom v zbere údajov o sedimentoch bolo zozbieranie informácií o metódach odberov sedimentov a metodikách pre všetky monitorovacie stanice pozdĺž Dunaja a jeho prítokov. Popri tom projektoví partneri prediskutovali, ktoré pilotné oblasti Dunaja sú relevantné pre projekt, napr. pre zber údajov o kľúčových faktoroch, ovplyvňujúcich množstvá sedimentov pozdĺž Dunaja.

Na základe informácií poskytnutých o každej monitorovacej stanici bude pokračovať zber podrobných údajov o sedimentoch. Prvé hodnotenie týchto údajov prebehlo na ďalšom projektovom stretnutí v júni 2017 v Bratislave.

KONFERENCIA “MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA PRE UDRŽATEĽNÝ MANAŽMENT POVODIA” – 11. APRÍLA 2017

Konferencia “Medzinárodná spolupráca pre udržateľný manažment povodia” sa uskutočnila 11.4.2017 na Budapeštianskej technickej a ekonomickej univerzite (BME). Predstavila kombinované úsilie projektov podporených Dunajským nadnárodným programom, ktoré sa zameriavajú na zlepšenie vodného manažmentu a kultúrnej identity v povodí Dunaja.

Popoludňajšia sekcia k Projektu DanubeSediment otvorila komunikáciu medzi projektovými partnermi a kľúčovými užívateľmi z Podunajského regiónu. V dvoch blokoch o budovaní znalostí a riadenia prezentovali vedúci pracovných balíkov ciele, aktivity a výstupy nášho projektu. V otvorenej diskusii naši asociovaní strategickí partneri a záujmové skupiny mali možnosť prediskutovať svoje pohľady a očakávania na manažment sedimentov z pohľadu výroby vodnej energie, ochrany prírody a údržby plavebnej dráhy. Pre ďalšie podrobnosti, prosím pozrite naše [novinky](#).

INTERNÉ UVODNÉ STRETNUTIE PROJEKTU, 8.-9. MARCA 2017

Začiatkom marca sa projektoví partneri stretli na internom úvodnom stretnutí projektu na BME Budapešť. Okrem organizačných a technických záležitostí týkajúcich sa implementácie projektu v rámci DTP programu, sa stretnutie zameriavalo na formu a metodiku zberu údajov a plánované spoločné terénne merania.

Počas interaktívneho komunikačného workshopu pomohla SWOT analýza identifikovať prínosy a riziká, ktoré projektoví partneri vidia v oblasti komunikačných aktivít v projekte DanubeSediment. Pre ďalšie podrobnosti, prosím pozrite naše [novinky](#).

PLÁN MANAŽMENTU POVODIA DUNAJA A PLÁN MANAŽMENTU POVODŇOVÝCH RIZÍK DUNAJA – PREČO SÚ VÝSLEDKY PROJEKTU DANUBESEDIMENT DÔLEŽITÉ PRE MEDZINÁRODNÚ OCHRANU RIEKY DUNAJ

ICPDR sa snaží zlepšovať a chrániť kvalitu vody, pracuje na trvale udržateľnom rozvoji a manažmente povodňového rizika v povodí Dunaja. ICPDR je platformou pre implementáciu všetkých cezhraničných aspektov Rámcovej smernice o vode (RSV, 2000/60/EC) a Povodňovej smernice (2007/60/EC).

S cieľom implementovať RSV vytvorilo ICPDR v roku 2009 Plán manažmentu povodia Dunaja (DRBMP), ktorý bol aktualizovaný v r. 2015. V ňom sa uvádza, že "bilanciu sedimentov väčšiny veľkých tokov v povodí Dunaja možno charakterizovať ako narušenú alebo významne pozmenenú. Morfologické zmeny koryta toku za posledných 150 rokov v dôsledku inžinierskych prác, úpravy tokov v povodí, rozvoj hydroenergetiky a bagrovania sedimentov, ako aj zmenšenie prierečnych záplavových území o takmer 90%, sú najvýznamnejšími príčinami tejto situácie."

Preto DRBMP navrhuje

- zostaviť bilanciu sedimentov pre povodie Dunaja a zabezpečiť na to vhodné údaje,
- zabezpečiť kontinuitu sedimentov vylepšením existujúcich bariér a vyhnúť sa ďalším prerušeniam, a
- vykonať ďalší výskum na identifikáciu dôležitosti transportu sedimentov v celom povodí Dunaja.

Navyše DRBMP identifikuje revitalizáciu tokov ako „kľúčovú pre zníženie degradácie a zlepšenie morfordynamiky,

ktorá je potrebná pre dosiahnutie dobrého ekologického stavu“ a odporúča, aby „komerčné bagrovacie bolo obmedzené a aby bol materiál, vybagrovaný z dôvodov údržby, vrátený naspäť do rieky“.

Aktualizovaný DRBMP z roku 2015 ohlásil prípravu cezhraničného projektu, potrebného na zlepšenie „dostupnosti dostatočných a spoľahlivých údajov o transporte sedimentov“, ktorým sa neskôr stal DanubeSediment. Projekt by mal zostaviť „bilanciu sedimentov“ a vyhodnotiť, „aký ďalší prieskum je potrebný na identifikovanie významných zmien v transporte sedimentov v celom povodí Dunaja“.

Od roku 2007 je ICPDR koordinátorom implementácie Povodňovej smernice EU a je preto zodpovedná za prípravu a aktualizáciu Plánu manažmentu povodňového rizika v povodí Dunaja (DFRMP). Prvý DFRMP z roku 2015 definuje vhodné ciele pre manažment povodňových rizík na medzinárodnej úrovni v povodí Dunaja. Perspektíva celého povodia Dunaja v tomto pláne je doplnkom k národným plánom povodňového rizika.

Súčasný DFRMP spomína niekoľko aspektov týkajúcich sa témy sedimentov, napr. sedimenty v mapách povodňového ohrozenia a mapách povodňového rizika, obnova aktívnej a bývalej inundácie a oblasti sedimentácie v juhozápadnom Srbsku alebo odstraňovanie nánosov sedimentov z koryta rieky Morava v Českej republike a na Slovensku. DFRMP okrem toho explicitne žiada o vypracovanie konceptov, plánov, projektov a stratégií na úrovni povodia na zlepšenie vody a bilancie sedimentov.

Jedným z hlavných cieľov ICPDR je prepojiť povodňový manažment a manažment povodia. Keďže sedimenty sú dôležitou témou v oboch manažmentových plánoch, dynamike sedimentov je potrebné dostatočne porozumieť a výsledky projektu DanubeSediment tak budú relevantným príspevkom pre oba plány.

- Informácie o ICPDR: www.icpdr.org/main/
- Manažment povodia (vrátane DRBMP, aktualizácia 2015 a 2009) www.icpdr.org/main/activities-projects/river-basin-management
- Plán manažmentu povodňového rizika povodia Dunaja (DFRMP): www.icpdr.org/main/sites/default/files/nodes/documents/1stdfrmp-final.pdf

■ ZAUJÍMAVÉ ODKAZY

- Leták projektu DanubeSediment je dostupný v našej [knižnici](#)
- Projektovú fotodokumentáciu možno nájsť v našej [galérii](#)

■ ĎALŠIE UDALOSTI

- 10th International SedNet Conference “Sediments on the move”, 14-17 June 2017, Genoa, Italy, <http://sednet.org/events/sednet-conference-2017/>
- Danube Day, 29 June 2017, all participating countries along the Danube River Basin, see www.danubeday.org/ for more details.
- 10. Medzinárodná konferencia SedNet “Sedimenty v pohybe” 14-17. júna 2017 v Janove, Taliansko <http://sednet.org/events/sednet-conference-2017/>
- Deň Dunaja, 29. júna 2017, všetky zúčastnené krajiny z povodia Dunaja www.danubeday.org/

■ VYDAVATEĽ:

Bavarian Environment Agency (LfU)
86179 Augsburg, Germany
www.lfu.bayern.de

Ak máte otázky alebo komentáre, prosím kontaktujte nás: danubesediment@lfu.bayern.de

